

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (5)

Datum
2024-10-01

Diarienummer
5773-2024

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian "Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret"

Er beteckning: KN2024/01391

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västerbotten (Länsstyrelsen) ser att det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa medför ett behov av att justera miljölagstiftningen så att nödvändiga förändringar i Försvarmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverks anläggningar och verksamheter snabbt kan genomföras.

Länsstyrelsen tillstyrker i stort de förslag som redogörs för i promemorian. Länsstyrelsen anser dock att det bör utredas om det vore lämpligt att införa krav på att verksamheter och anläggningar som genomför ändringar genom anmälan, enligt förslagna *förordning (2024:000) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter*, ska initiera en tillståndsprövning inom ett år från beslut i anmälningsärendet.

Länsstyrelsen anser att ett sådant krav skulle minska risken för att samtliga verksamheter annars kan komma att omprövas vid samma tidpunkt efter att den tillfälliga förordningen löpt ut. Härutöver skulle ett sådant krav säkerställa att syftet med tillståndsprövning tillgodoses tidigare samtidigt som brådskande förändringar i Försvarmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverks anläggningar och verksamheter snabbt kan genomföras.

Vidare har Länsstyrelsen inte kunnat ta ställning till förslaget om att tillståndsplikt slopas generellt för Försvarmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverks anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter. Länsstyrelsen

anser inte att det framgår varför dessa verksamhetsutövare inte ska omfattas av kravet på tillståndsprovning på samma sätt som andra verksamhetsutövare.

Länsstyrelsens synpunkter på promemorian

2.1 Förslag till förordning (2024:000) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter

Länsstyrelsen tillstyrker promemorians förslag till förordning men vill ändå framföra följande synpunkter avseende enskilda paragrafers innehåll.

Avseende 8 § anser Länsstyrelsen att det är av stor vikt att berörda samebyar och sametinget inkluderas i den krets som tillsänds remiss under handläggningen av ett anmälningssärende. Det finns annars risk för att rennäringens intressen inte beaktas i tillräcklig omfattning. Det är även av yttersta vikt att kommunens avdelning för planläggning får möjlighet att yttra sig i ärenden som medför ökad störning för boende, från exempelvis buller, samt ärenden vilka avser ta nya markområden i anspråk då sådana ändringar av verksamhet/ utökat markanspråk kan få direkt betydelse för kommunens översiktsplanering och detaljplaneläggning.

13 § innebär att Försvarsinspektören för hälsa och miljö ges möjlighet att bevilja undantag från bestämmelsen om specifik miljöbedömning, att ansökan ska innehålla miljökonsekvensbeskrivning och krav på bedömning av betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen ser att det finns en risk att utredningar och analyser, som kan vara nödvändiga för att bedöma miljöpåverkan och som kan utgöra underlag för att föreskriva villkor, inte kommer att utföras då en miljökonsekvensbedömning inte behöver tas fram. Som en följd av att samråd inte genomförs finns även en risk att viktig information inte förs in i ärendet.

Länsstyrelsens ser också att det finns en risk att, då målet är att ärenden ska hanteras snabbt, utredningar som till sin natur är säsongsbundna inte genomförs. Sådana utredningar kan vara till exempel artskyddsinventeringar. Länsstyrelsen ser att förslaget sammantaget innebär en risk att bedömning av anmälningssärenden kan ske på ett bristfälligt underlag och därmed också en risk för att störningar och miljöeffekter underskattas eller förbises.

Ett mindre genomarbetat underlag för bedömning av miljöpåverkan innebär också en risk att inte tillräckliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått kan vidtas. Det kan i sin tur leda till risk för människors hälsa och miljö. Länsstyrelsen anser därför att det finns skäl att överväga vilka övergångsbestämmelser som ska gälla, se nedan i avsnitt *Övergångsbestämmelser*.

2.6 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Länsstyrelsen har inte kunnat ta ställning till förslaget.

I promemorian föreslås en permanent ändring i miljöprövningsförordningen som innebär att tröskeln för tillståndsplikt höjs för Försvarmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverks anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter.

Länsstyrelsen saknar en redogörelse för skälen till att behov föreligger för sådan permanent förändring för Försvarmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverks anläggningar.

Promemorians förslag innebär att samma verksamhet men med annan verksamhetsutövare ska omfattas av tillståndsplikt. Länsstyrelsen anser att skälen för sådan diskrepans i prövningsförfarande för likvärdiga verksamheter bör förklaras eftersom det kan antas att likvärdig verksamhet innebär samma risker och samma miljöpåverkan.

Övergångsbestämmelser

Länsstyrelsens ser ett behov av att förändra föreslagna övergångsbestämmelsers utformning. Nedan framgår skälen till Länsstyrelsens inställning.

Slutsatsen av de föreslagna övergångsbestämmelserna är att en verksamhet som har anmälts enligt promemorians förslag kan få bedrivas till utgången av två år efter det att förordningen har upphört att gälla. För det fall att en tillståndsprocess har initierats för en sådan verksamhet innan utgången av två år efter det att förordningen upphör att gälla får verksamheten fortsätta att bedrivas till dess att tillståndsansökan prövats slutligt om inte tillståndsmyndigheten beslutar om något annat.

Länsstyrelsen anser att det vore möjligt att genomföra föreslagna lättnader i prövningen av de aktuella verksamheterna samtidigt som

krav ställs på att sådana verksamheter också inom ett år från beslut i anmälningsärendet initierar en tillståndsprövning av verksamheten. Länsstyrelsen anser inte att det är nödvändigt att dessa verksamheter väntar med att påbörja tillståndsprövning till efter att den tillfälliga förordningen löpt ut. Teoretiskt skulle en anmäld verksamhet kunna bedrivas närmare 7 år innan en tillståndsprocess påbörjas och därefter fortsatt få bedriva verksamheten tills beslut i tillståndsärendet fattats.

Länsstyrelsen ser att det finns fördelar med en ordning med krav på omgående tillståndsprövning dels genom att inte alla militärens anläggningar ska omprövas vid samma tidpunkt efter att den tillfälliga förordningen löpt ut, dels genom att ett sådant krav skulle säkerställa att tillståndsprövningens syften tillgodoses omgående genom att en specifik miljöbedömning kan genomföras.

Sammantaget anser Länsstyrelsen att det borde övervägas om krav borde införas om att initiera en tillståndsprocess inom ett år från beslut i ett anmälningsärende.

3 Det militära försvaret behöver ges förutsättningar att utöka och anpassa sin verksamhet

Länsstyrelsen har förståelse för att det finns ett stort behov för Försvarsmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverk att genomföra ändringar av befintliga anläggningar och anpassa sin verksamhet till Sveriges NATO-medlemskap och det förändrade säkerhetspolitiska läget i vår omvärld. Vidare har Länsstyrelsen förståelse för att det medför ett behov av att utöka verksamheten inom vissa området med till exempel ytterligare skjutbanor och anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter.

Länsstyrelsen ser att förfarandet med tillståndsplikt generellt medför en lång handläggningstid vilket inte korrelerar med Försvarsmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverks behov av snabb möjlighet till förändringar av sin verksamhet. Ett anmälningsärende handläggs generellt betydligt snabbare än tiden en tillståndsprövning tar.

Allmänna synpunkter och avvägning mellan intressen

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att nyttan med förslag om ändring av nu gällande lagstiftning för att snabba upp processerna vägs mot risker för miljö, hälsa och efterföljande kostnader för

samhället. Nu gällande lagstiftning har beslutats utifrån att det ansetts finnas ett behov och ett syfte med en mer omfattande och inkluderande tillståndsprocess jämfört med hur handläggningen av ett anmälningssärende genomförs.

I Länsstyrelsens avvägning mellan dessa behov och syften beaktas att promemorians förslag i stort avser tidsbegränsade åtgärder om 5 år. Vidare väger Länsstyrelsen in att ett beslut i ett anmälningssärende inte medför att en verksamhet har samma rättskraft som om en tillståndsprovning genomförts. Det finns således rättsliga instrument att vidta i händelse av att störningar blir större än förväntat.

Sammantaget anser Länsstyrelsen att omvärldsläget och Sveriges behov och skyldighet av att stärka sin försvarsverksamhet väger ytterst tungt. Sveriges försvarsverksamhet är ett intresse som berör samtliga av Sveriges innevånare likväl som intresset att skydda miljö och hälsa. Det är problematiskt om Sverige inte kan ta emot stöd från allierade och således finns ett uppenbart behov av att anpassa lagstiftningen så att Försvarsmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverks anläggningar och verksamheter snabbt kan anpassa sig till nu rådande behov.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Magnus Langendoen med miljöjurist Sandra Nordlander som föredragande.

Kopia

alexandra.venander@regeringskansliet.se
jonathan.andersson@regeringskansliet.se